

Kommunereform: Fortsatt reformbehov på Agder

Stein A. Ytterdahl og Dag Petter Sødal



Fylkesmannen i Agder



20.mai 2019



Fylkesmannens oppdrag 2019

«Fylkesmannen skal stimulere til diskusjoner om utfordringer i de enkelte kommunene og om muligheter som kan ligge i strukturendringer, samt bidra til kommunesammenslåing der det lokalt ligger til rette for det.»



Kommunereform

Gode og langsiktige virkemidler for nye sammenslåinger

Fylkesmannen blir sentral også framover

Økonomiske virkemidler

Engangstilskudd etter standardisert modell, minstesats for to kommuner under 15 000 innbyggere er 25 millioner kroner

Inndelingstilskudd i 15 år etter sammenslåingen, deretter nedtrapping over 5 år

Tilskudd til å utrede sammenslåing – 200 000 kr for to kommuner

Tilskudd til informasjon og folkehøring – 100 000 kroner til hver kommune

Regionsentertilskudd til nye kommuner som oppfyller kriteriene

KOMMUNEREFORMEN

- mer informasjon

Råd til kommuner som slår seg sammen

Å slå sammen kommuner er omfattende og tidkrevende. Noen kommuner har allerede vært gjennom prosessen, og kan dele sine erfaringer. Her har vi samlet gode tips og råd om hva dere bør tenke på ved kommunesammenslåing og hvordan dere bør legge opp løpet.

De viktigste rådene
Basert på erfaringer fra tidligere frivillige sammenslåinger av kommuner har vi laget en oversikt med gode tips og råd.

Om idèheftet
Samsørfjord, Andebu og Strøme kommuner har ikke ønsket som frivillige i kommunesammenslåingen. Vi ønsker å bestå i lørdens arbeid de har gjort, og har samlet en del tips og erfaringer slik at det skal bli enklere for dere som skal gå i gang.

De viktigste rådene for en kommunesammenslåing
Basert på erfaringer fra tidligere frivillige sammenslåinger av kommuner har vi laget en oversikt med gode tips og råd for hva dere bør tenke på og hvordan dere bør gå frem i prosessen.

KS

KS Læring

Min startside > KS > Arbeidsliv (KS) > Nye kommuner og fylkeskommuner (KS)

Kartstagger

Tilbydere
KS
Tema
Kommunereformen
Regionereformen
Måling
Løst
Kursinformasjon
Forum og samhandling
Kursoppsettning
Nettkurs
Løst
Navigasjon-DefinerteVilkår (CC-BY-SA)
Næringsloven for offentlige data (NLOD)
Rediger kartstagger

Administrasjon

Kursadministrasjon
Mikroløring
Brukere
Med meg ut av nye kommuner og fylkeskommuner (KS)
Rapporter
Karakterbok
Utmerkelser
Læringsbånd

Oppgavestruktur

Her finner du informasjon om kommende arrangementer og nyheter.

Åpne alle Lukk alle
Klikk på temaoversikt for å vise / skjule temaet.

- Felles informasjon
- Overordnet planlegging og organisering
- Arbeidsgiveroppløst
- Kommunikasjon og kulturbygging
- Stabs- og støttefunksjoner
- Digitalisering, utvikling og innovasjon
- Eierskap og interkommunalt samarbeid

KS Læring

Regjeringen.no

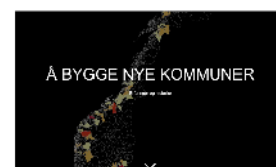
Tema Dokument Aktuelt Departement Regjering

Du er her: Forsiden > Tema > Kommuner og regioner > Kommune- og regionreform

Del/tips Skriv ut

Kommunereformen fortsetter

119 kommuner blir 47 nye, og 1. januar 2020 har vi 356 kommuner i Norge. Det gir større og sterkere kommuner som kan gi bedre tjenester og utvikle gode lokalsamfunn. Regjeringen ønsker å videreføre kommunereformen gjennom nye økonomiske tilskudd og verktøy for gode lokale prosesser.



Nye kommuner

Fra 2020 vil det være 356 kommuner. Større og sterkere kommuner skal gi bedre velferdstjenester, en mer bærekraftig samfunnsutvikling og et sterkere lokalt selvstyre.

- Navn på nye kommuner
- Nye kommune- og fylkeskommunennummer
- Valg 2019

Det er ikke for sent!

Kommunereformen videreføres. Nye kommuner som vil slå seg sammen får økonomisk støtte og tilgang på verktøy for gode lokale prosesser.

- Økonomiske virkemidler
- Få hjelp fra fylkesmannen
- nykommune.no

Tips og råd

En sammenslåing gir mulighet til å tenke annerledes om hvordan den nye kommunen skal bli. Her har vi samlet tips og råd fra kommuner som allerede er i prosess, og nyttige veiledere.

- Lokaldemokrati
- Veiledere
- Kartverkets sjekkliste mm

Regionereformen

JUS: Spørsmål og svar

Saksgangen i kommunereformen

kommunereform.no

KOMMUNAL OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

NY KOMMUNE

Velkommen til Ny kommune! Dette er et utredningsverktøy for sammenslåing av kommuner som gir oversikt over relevante nøkkeltall og utviklingsrettigheter både for enkeltkommuner og for sammenslåinger av kommuner. Vi har også samlet lenker til andre nettsted med oversikter for enkeltkommuner og kommune-Norge.

For utfyllende informasjon om hvordan verktøyet kan brukes sammen med kommunenes egne oversikter, viser vi til nettsiden www.kommunereform.no. Mer informasjon om datagrunnlaget og beregningene får du ved å klikke på «Om Ny kommune» øverst til høyre på siden.

Dersom du ønsker å vise tall for kun én kommune, kan du velge samme kommune i begge utfyllingsfeltene under.

Velg kommunene du vil slå sammen:

LEGGS TIL FLERE KOMMUNER

Slå sammen

nykommune.no

Kartverket

Forsiden Kommunereform Sjekkliste for kommune- og fylkesammenslåing

Sjekkliste for kommune- og fylkesammenslåing

Vi har oppgradert vår sjekkliste, og jobber med å gjøre den så god som mulig! Gi oss beskjed om du har tilbakemeldinger, kontaktinfo finner du i velviseren til høyre.

Sjekklisten gir en oversikt over oppgaver for kommunesammenslåing i KT-sammenheng. Hver oppgave har en ansvarlig etat og et anslått tidsperspektiv med endelig tryk. I løpet av sammenslåingsprosessen kan sjekklisten brukes som referanse og ressurs. Sjekklisten er ikke en fullstendig liste, men et referanseverktøy som vil utvikles fortløpende. Om du har innspill til sjekkliste, benytt kontaktinformasjon i velviseren til høyre.

Tilpass sjekklisten etter dine preferanser

Jeg skal jobbe med å finne informasjon om:

Ar for iverksettning: 2017

Fag (velg ett eller flere):

Oppgaver for:

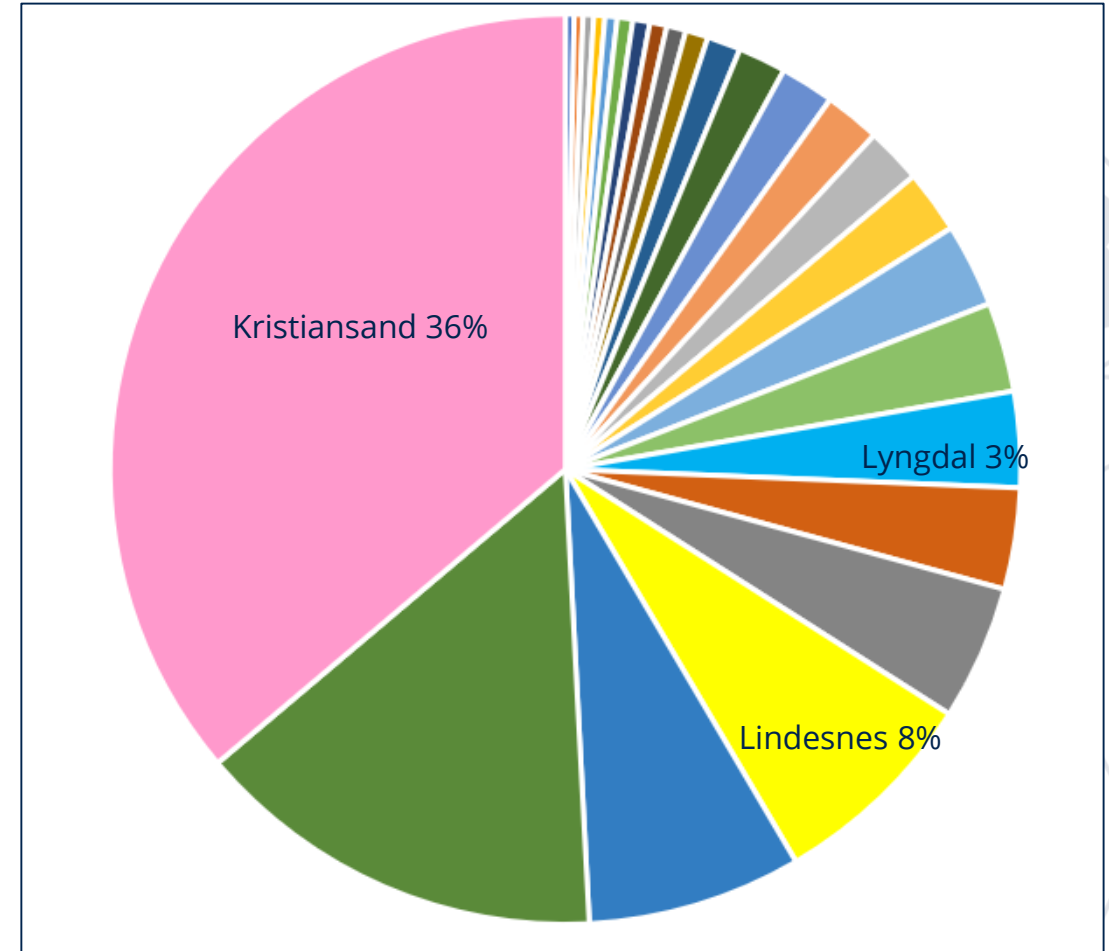
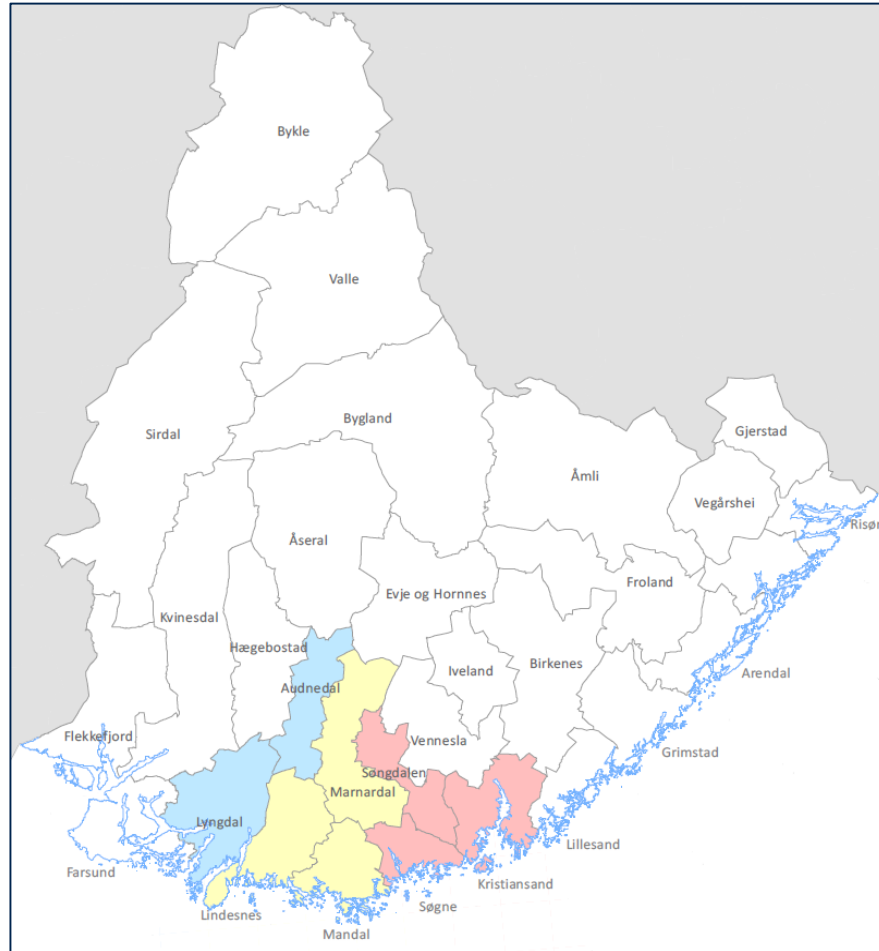
SE SJEKKLISTE

Kartverket



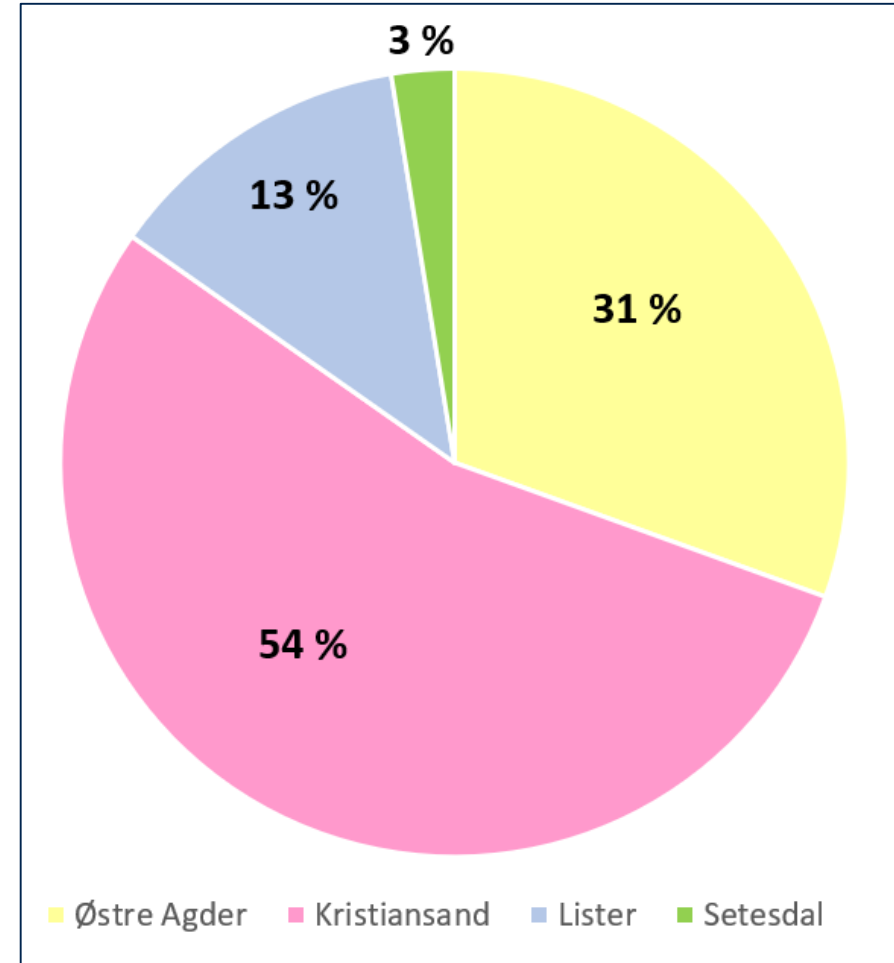
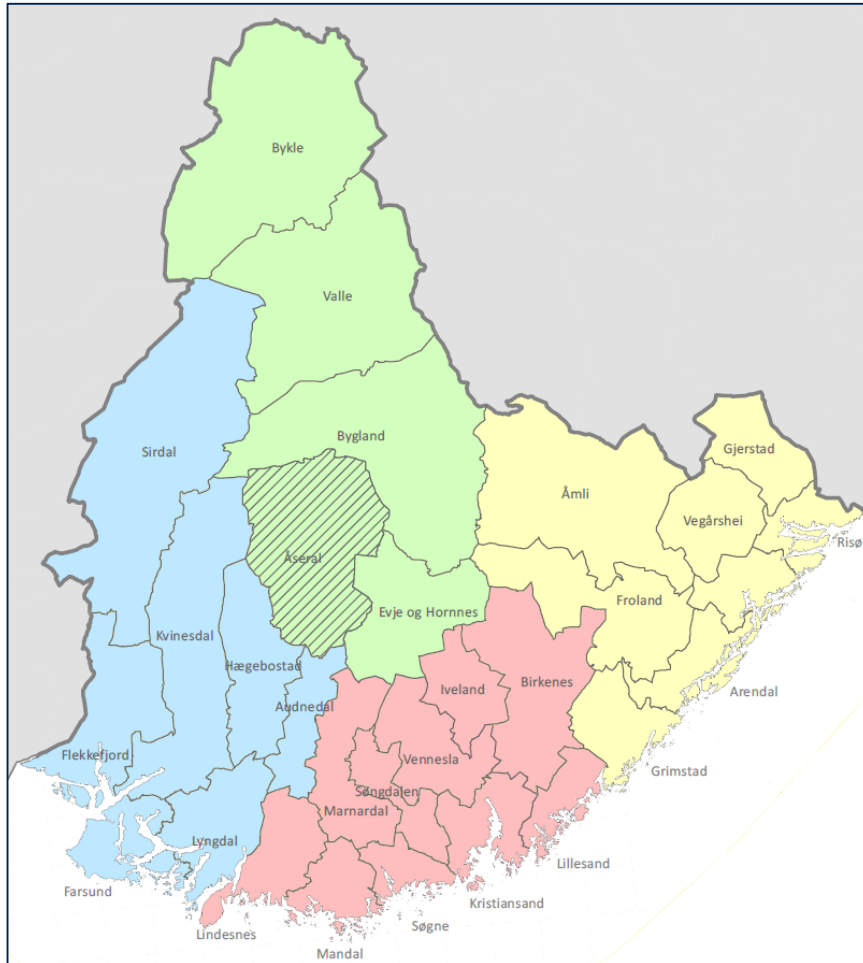
Ny struktur 2020 (SSB innbyggertall pr 1/1-2019):

Agder fra 30 til 25 kommuner



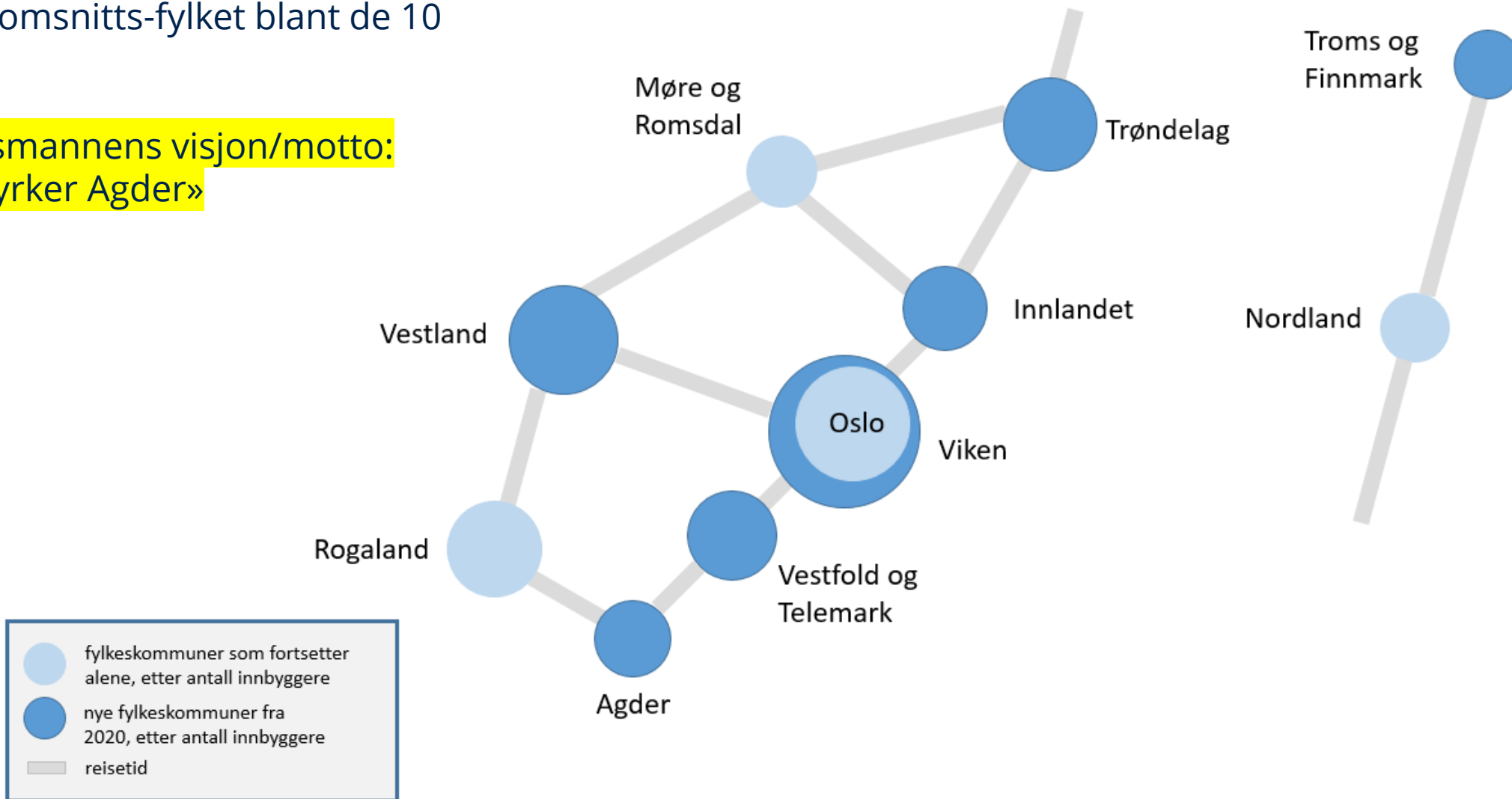
Ny struktur 2020 (SSB innbyggertall pr 1/1-2019):

Fra 5 til 4 interkommunale regioner



Agder er (nesten) blitt
gjennomsnittsfylket blant de 10
nye

Fylkesmannens visjon/motto:
«Vi styrker Agder»



Tilbake til 2016



Fylkesmannen i Agder





Problemstillingene i reformen

- A. Små kommuner – store og økende oppgaver
- B. Byer som vokser– oppdelte byområder / felles bo- og arbeidsmarkedsområder
- ❖ Lokaldemokrati under press
 - utstrakt og økende interkom. samarbeid
 - sterk statlig detaljstyring



Ekspert-
utvalget:

10 kriterier for god kommune- struktur

(4-4-10-2-
systemet)

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
TJENESTEYTING	
Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet Statlig rammestyring
MYNDIGHETSUTØVELSE	
Rettsikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Tilstrekkelig distanse
SAMFUNNSUTVIKLING	
Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse
DEMOKRATISK ARENA	
Betydningsfulle oppgaver og rammestyring Lokal politisk styring Levende lokalt folkestyre Aktiv lokal politisk arena	Høy politisk deltakelse Lokal politisk styring Lokal identitet Bred oppgaveportefølje Statlig rammestyring



Utfordringer vi vektla for Agder i 2016:

- Innlandet vs kystbyen
- Fløyene i øst og vest
- Agder på den nasjonale dagsorden - en landsdelshovedstad med kraft og tyngde?
- «Kystbyenes problem»
- Sammenvokste byområder





Interkommunalt samarbeid = 3 ting

1. En løsning – for tjenestene
 2. Et problem – demokratisk
 3. En dokumentasjon på effektiv størrelse!
- Stort omfang – store verdier – lang historie – ikke tilfeldig

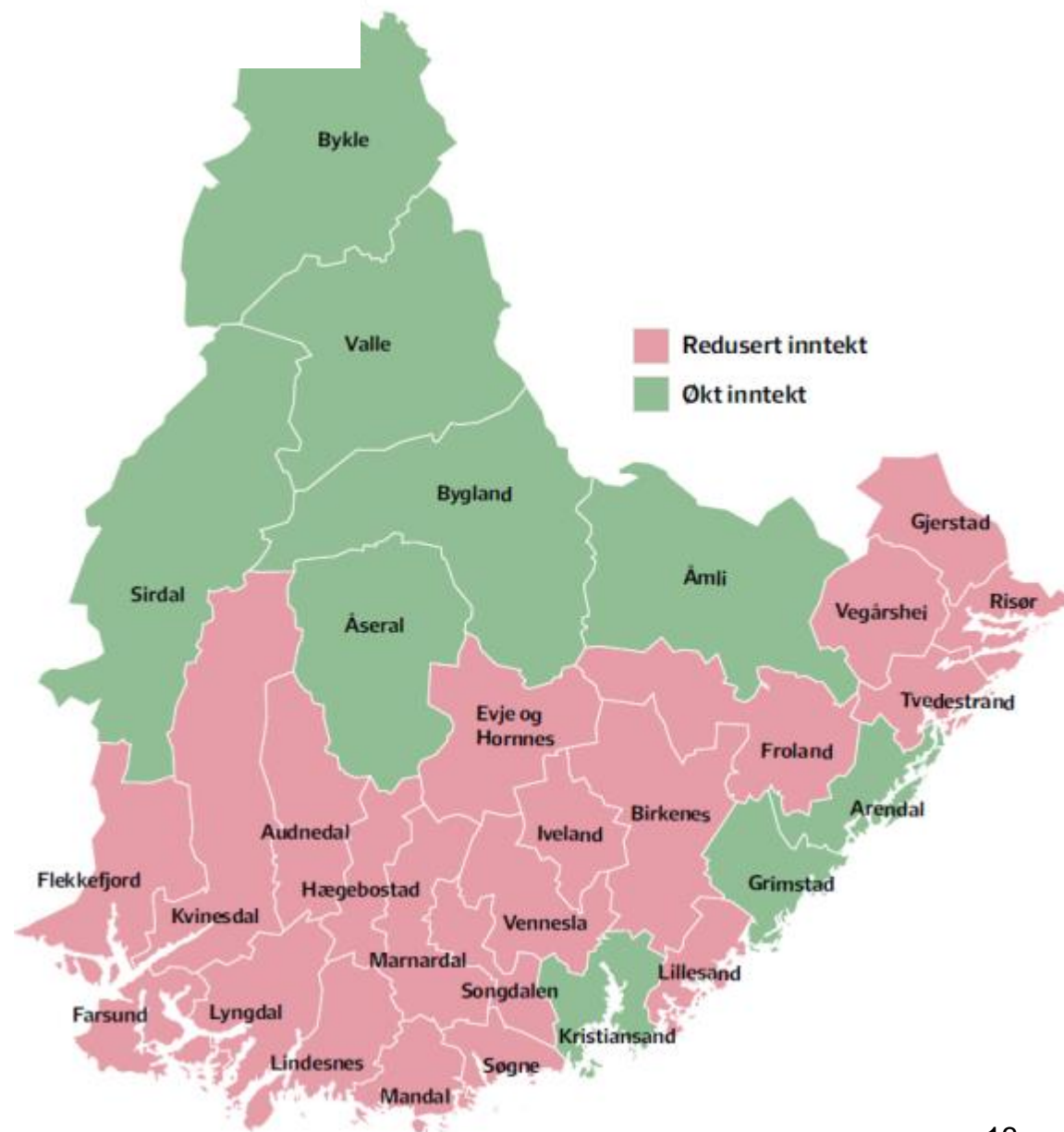




Hvor langt er langt?

Endringer i inntektssystemet som indikator på hva som er kort

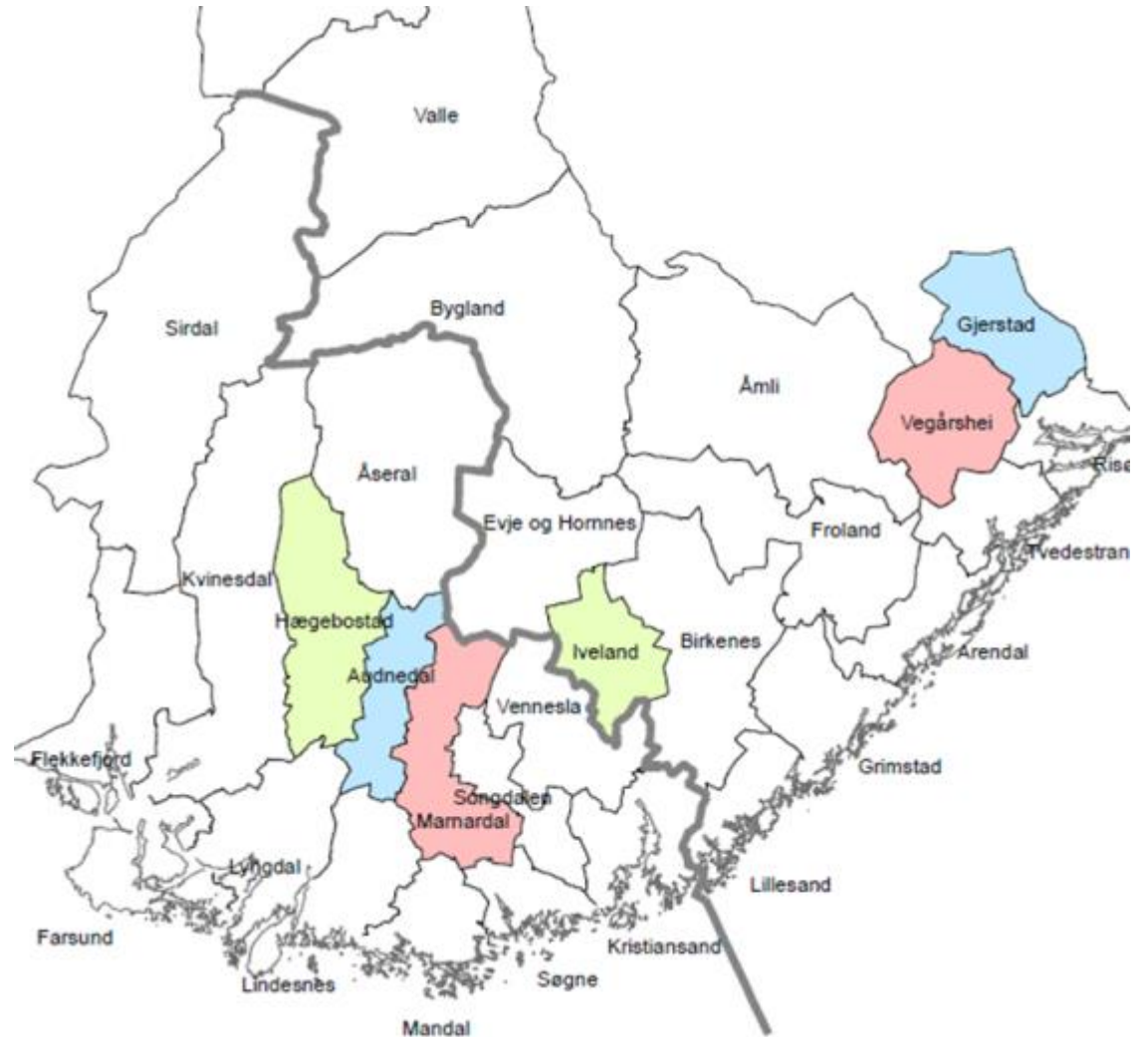
Kart: Fædrelandsvennen
KMD foreløpige tall





6 (blir 4) kommuner i utsatt gruppe, også nasjonalt
(– nr 5,9,11,16, 29 og 43)

- < 2.500 innbyggere
- ligger sentralt
- bare Gjerstad har tydelige distriktsutfordringer





Konklusjon 1: Kommunene våre er isolert sett svært små – nesten alle bør bli større

Konklusjon 2: Pendlingstall tilsier byutvidelser

Konklusjon 3: Regionene = 3 ting

Konklusjon 4: Lokaldemokrati = +/-



Kommunesammenslåing: 40 prosent i Gjerstad vil ha storkommune i øst



SKIFTE: Innbyggerne i Gjerstad har endret mening i kommunesammenslåingsspørsmålet de siste tre åra. Der 16 prosent sa ja til sammenslåing av Gjerstad, Risør, Tvedestrand og Vegårshei i 2016, sier 40 prosent ja nå. Foto: Arkiv

SKIFTE: Innbyggerne i Gjerstad har endret mening i kommunesammenslåingsspørsmålet de siste tre åra. Der 16 prosent sa ja til sammenslåing av Gjerstad, Risør, Tvedestrand og Vegårshei i 2016, sier 40 prosent ja nå. Foto: Arkiv

+ Av Hans Petter Bjerva

06. mai 2019, kl. 14:40

Folk i Gjerstad er i kraftig bevegelse hva angår spørsmålet om kommunesammenslåing. Det viser AABs meningsmåling.



Hvor står vi da på Agder i 2020?

- Antall kommuner er redusert
- Vi har fått storbyen vår
- Men:
 - strukturen spriker nesten enda mer enn før
 - «småkommune-problemet» er ikke løst
 - forskjell på de med avstand og de mer sentrale
 - nye kommuner i hovedsak fortsatt små:
 - ifht. reelt bo- og arbeidsmarked / byplanlegging
 - ifht. å erstatte interkommunalt samarbeid





Struktur-kartet og utfordringene taler for seg?

- Hverdagsregionene har folket stemt fram med beina og lommeboka over tid
- Robuste tjenester og effektiv offentlig sektor for framtida
- Nye veier endrer reisetidskartet

